

D0d Tulpinstraat 75, 3500 Hasselt

Jaargang 20
Nr. 1

Tijdschrift voor schoolbesturen
Vicariaat Onderwijs Bisdom Hasselt - COBES Hasselt
V.U.: Francis Loyens, Paul Bellefroidlaan 2C, 3500 Hasselt

EDITORIAAL

De kracht van verbinden

In de gegeven omstandigheden kan er geen beter jaarthema dan 'De kracht van verbinden' zijn en dit om twee verschillende redenen. Het voorbije schooljaar, dat getekend werd door corona, heeft ons haarscherp doen aanvoelen hoe wezenlijk de onderlinge verbinding is in de werking van besturen en voor een goed leef- en leerklimaat in onze scholen, en dus ook voor het welbevinden en het leren van onze leerlingen. Anderzijds is met het verschijnen van dit nummer de twintigste jaargang van samenScholen ingezet. Altijd heeft dit blad voor de bestuurders van de katholieke onderwijsinstellingen van ons bisdom als een verbindend communicatiemedium willen fungeren.

Verbinden heeft voor ons meerdere lagen. Er is de onderlinge band tussen leerlingen en leerkracht, tussen de bestuurders onderling of deze tussen het bestuur en de directie. Niemand werkt op een eiland. De kracht van de samenwerking bepaalt het resultaat, of het nu om deze van de leerlingen gaat of om de werking van bestuurders. Daarom wordt zowel vanuit de organisatieontwikkeling als vanuit de leerpsychologie ingezet op de dynamiek van relaties, op het kunnen hanteren van weerstanden en het zoeken naar waar in de interacties de energie zit.

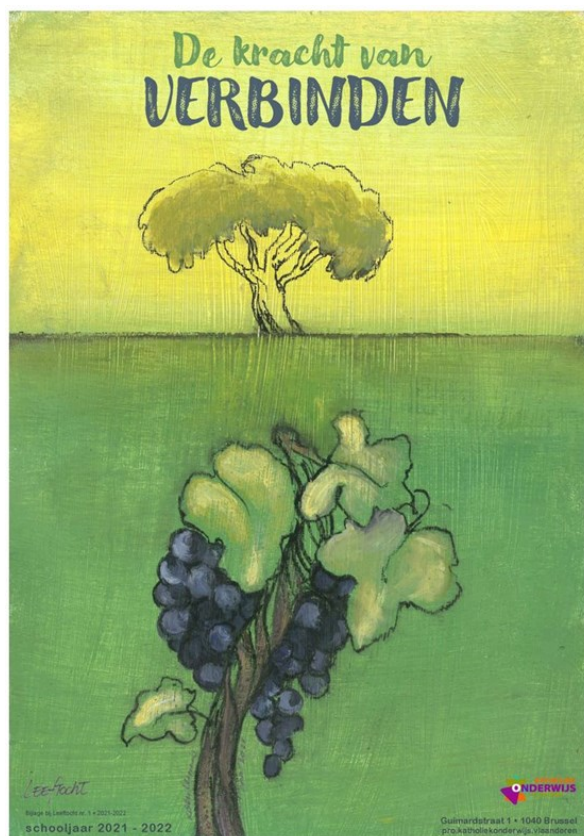
Maar waar ligt de brandstof voor de motor van deze verbinding? Hoe kunnen we als katholiek onderwijs aanzetten tot krachtig verbinden?

We laten ons dit jaar hierbij inspireren door de woorden van Jezus die met de parabel van de wijnstok ons duidelijk maakt dat de rijke vruchten er enkel maar zijn als de wijnranken verbonden zijn met de wijnstok (Joh. 15, 1-2). Wat ons bindt, is onze inspiratie die wij putten uit het evangelie.

Wanneer we werken aan het project van de Katholieke Dialogeschool ligt ons referentiepunt niet in het verleden, maar in de toekomst. Hoe willen we morgen en overmorgen onze katholieke dialogeschool verder vormgeven? Deze vraag bindt ons en daagt ons als bestuurders uit. De kracht van verbinding kan alleen maar duurzame resultaten opleveren als we blijven putten uit onze bronnen: woorden van Jezus, van de stichters van onze scholen, van ons pedagogisch project, van de profetische woorden van onze Kerk. Of zoals Paus Franciscus het onlangs zei: "De rijke christelijke traditie mag geen herinnering zijn aan het verleden, maar moet een leidraad zijn voor onze beslissingen van vandaag". Op dat spoor vindt u samenScholen. Als inspiratiebron en bemoediging. Krachtig verbinden: onderling en met onze bronnen. Niet voor het verleden. Maar voor vandaag en morgen.

Francis Loyens
Bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs

Uw reacties zijn welkom bij francis.loyens@katholiekonderwijs.vlaanderen

VZW Katholieke Basisscholen Zonhoven: jongste schoolbestuur in de Regio Limburg

De vier schoolbesturen van de scholengemeenschap basisonderwijs Zonhoven droegen enkele weken geleden hun onderwijsbevoegdheden over aan de vzw Katholieke Basisscholen Zonhoven (KABAZ). KABAZ is hiermee het jongste schoolbestuur in ons bisdom. De specifieke aspecten uit dit fusieproces vormen de rode draad in een interview met Eddy Coenen, de voorzitter van KABAZ.

Jullie vormden met de vier besturen uit de scholengemeenschap reeds een bestuurscomité waarin alle bestuurders zetelden. De werking van dit bestuurscomité oversteeg al de opdracht van een CASS. Wat waren dan jullie drijfveren om alsnog een BOS-traject te starten?

Net als elke scholengemeenschap hadden wij een CASS, aanvankelijk met één vertegenwoordiger per bestuur, later met twee vertegenwoordigers. Het waren ook deze CASS-leden die de initiële informatievergaderingen over BOS volgden. Zij zagen de potentiële meerwaarde van bestuurlijke schaalvergroting in en werden er overtuigde voorstanders van. Deze opvatting werd nog versterkt doordat een aantal bestuursploegen in die periode met onderbezetting kampen. De verkennende BOS-gesprekken met andere schoolbesturen leverden echter geen resultaat op. Tijdens een bijeenkomst met de leden van alle algemene vergaderingen uit de scholengemeenschap, werd besloten om binnen de scholengemeenschap een fusieproces op te starten. Aangezien het aantal bestuurders destijds relatief klein was, werd gelijktijdig het besluit genomen om de bestuurstaken vanaf dan gezamenlijk aan te pakken. Hiertoe werd het bestuurscomité opgericht waarin alle Zonhovense bestuurders zetelden. Het bestuurscomité had een meervoudige opdracht: functioneren als CASS, voorbereiden en uitvoeren van gezamenlijke bestuurstaken en werken aan het fusietraject.

Jullie hebben eerst de mogelijkheid tot samenwerking met twee andere groepen van schoolbesturen verkend. Om welke reden hebben jullie uiteindelijk besloten om het BOS-traject binnen de Zonhovense scholengemeenschap basisonderwijs uit te werken?

Wij waren overtuigd van de voordelen van een BOS-traject. Maar oorspronkelijk werden er door de overheid en onze onderwijskoepel zeer grote entiteiten beoogd. Vandaar dat wij ons aanvankelijk gericht hebben op grotere samenwerkingsverbanden. Op basis van de geografische ligging en de leerlingenstromen zijn wij de verkennende gesprekken gelijktijdig met twee groepen aangegaan. Eerlijkheidshalve hebben we beide groepen hierover geïnformeerd. De gesprekken in beide groepen werden later echter zonder resultaat beëindigd. Ondertussen was in onze scholengemeenschap het bestuurscomité opgericht en lag het voor de hand dat we de BOS-principes in de eigen scholengemeenschap zouden uitwerken en intern een fusie zouden voorbereiden.

(Foto: Het Belang van Limburg)

In de loop van het BOS-traject werden de toenmalige bestuursploegen stelselmatig aangevuld met kersverse bestuursleden. Welke impact had deze aangroei op het verloop van het BOS-proces?

Dat was inderdaad eigenaardig. Het afnemende aantal bestuurders was één van de drijfveren om het BOS-traject op te starten, maar tijdens de fusiegesprekken groeide het aantal bestuurders in de meeste schoolbesturen weer aan. Vermits alle bestuurders ook in het bestuurscomité zetelden, groeide dit orgaan zo sterk aan dat efficiënt vergaderen bemoeilijkt werd. Bovendien moesten deze nieuwe bestuurders ook tijd krijgen om thuis raken in het bestuurswerk en in het fusieverhaal. Aangezien ze op verschillende momenten instapten, was het vaak opnieuw aanpassen geblazen. En u begrijpt wellicht dat de toenmalige COVID-maatregelen hier ook geen positief effect op uitoefenden. Het fusieproces is door deze aangroei wat vertraagd. Maar het grote voordeel is wel dat we nu beschikken over een uitgebreide ploeg waarin ook de nieuwelingen expertise in één of meerdere beleidsdomeinen hebben.

In de meeste BOS-trajecten verkiezen de besturen om in te kantelen in één van de deelnemende vzw's. Jullie hebben gekozen om een nieuwe vzw op te richten. Om welke reden hebben jullie deze keuze gemaakt?

Wij hadden hier vrij vlug een consensus over. Als het financieel aanvaardbaar zou zijn, wilden wij met een nieuwe vzw de gelijkwaardigheid van de verschillende deelnemende schoolbesturen waarborgen en een mogelijke schijn van opslorping vermijden. En dit is gelukt.

Welke criteria hebben jullie gebruikt om de nieuwe bestuursploeg samen te stellen?

Aanvankelijk hadden we afgesproken dat elk bestuurslid mocht overgaan naar de nieuwe bestuursploeg. Maar door de sterke aangroei van het aantal bestuurders in de loop van het traject, zou de nieuwe bestuursploeg te uitgebreid worden om goed te kunnen functioneren. We dienden deze afspraak dan ook aan te passen. Na heel wat overleg besloten we dat bij de opstart iedereen deel mag uitmaken van de algemene vergadering, maar dat de nieuwe bestuursploeg wordt samengesteld op basis van het criterium "gelijkwaardige vertegenwoordiging van elke vroegere vzw". Oorspronkelijk voorzagen we drie personen per vroegere vzw. Dit aantal werd achteraf aangepast door ook rekening te houden met het aantal scholen dat de vroegere vzw's bestuurden. Door het criterium van vertegenwoordiging te gebruiken, zetten we de gelijkwaardigheid van de vroegere besturen nogmaals in de verf. Aangezien we opteerden om elke vroegere vzw zelf haar vertegenwoordigers te laten kiezen, konden we deze keer geen andere selectiecriteria

vooropstellen. Toch stellen wij vast dat onze bestuursploeg relatief jong is en over complementaire expertiseprofielen beschikt. We zijn ervan overtuigd dat het belang van het vertegenwoordigings-criterium in de toekomst zal uitdoven en vervangen zal worden door selectiecriteria op basis van de behoeften die we op dat ogenblik ervaren.

Welke goede raad wil je met de andere Limburgse bestuurders delen?

Wij hebben de bestuurders die de mogelijke meerwaarde van BOS inzagen, kansen geboden om hun opvattingen te delen met de andere bestuursleden. En eenmaal als de bestuursploeg overtuigd was van de zin van een BOS-traject, opteerden we voor een volledige fusie. Want enkel bij een fusie kunnen de opportuniteiten van een bestuurlijke schaalvergroting ten volle benut worden.

We hebben het als erg waardevol ervaren dat wij één van onze bestuurders tijdens het BOS-traject het mandaat gaven om de uitvoering van het fusieproces te coördineren. Dit leidde onder meer tot een efficiënte aanpak van de administratieve rompslomp die een fusieproces met zich meebrengt.

Elk proces wordt gekenmerkt door ups en downs, ook een BOS-proces. Als in een minder vlotte fase van het proces ontmoediging opdook en twijfel toesloeg, trokken wij ons telkens op aan het vooropgestelde einddoel: optimalisering van ons bestuurswerk. Hierdoor bleven we constructief overleggen met elkaar en hebben we finaal ons einddoel bereikt. Volhouden dus, want de aanhouder wint.

Eddy, dankjewel voor deze mooie getuigenis en voor de adviezen.

Ik wens de ploeg van KABAZ alvast een vruchtbare werking en een mooie toekomst toe.

Johan Briers, BOS-begeleider

Vorbereiding decreet internaten

Regionale overlegmomenten besturen-beheerders

Vorig schooljaar werd de conceptnota internaten gelanceerd in aanloop van de opmaak van een decreet internaten. Momenteel is de overheid bezig met de voorbereiding ervan. Het decreet is gepland tegen 1 september 2022.

Op donderdag 18 november 2021 zijn de internaatsbesturen en beheerders van de Regio Limburg uitgenodigd op een samenkomst om ze voor te bereiden op dit nieuwe wettelijke kader. De bedoeling is om de internaatswerking op lange termijn op een kwaliteitsvolle manier te kunnen uitbouwen. Hoe kunnen we dit lokaal én regionaal waarmaken, rekening houdend met de principes van de conceptnota die nu voorligt?

Aangezien het gaat om ingrijpende nieuwe regelgeving, dringen we erop aan dat elk internaat op deze regionale samenkomst vertegenwoordigd is door één of liefst twee bestuurders en door de beheerder.

Indien wenselijk kan bij een aangehecht internaat dat nauw samenwerkt met één school, de schooldirecteur ook aanwezig zijn.

Ook de regionale ankerfiguur besturen en BOS begeleider zullen die avond aanwezig zijn.

Doelen:

- Informeren over principes en richtinggevend kader van de conceptnota internaten.
- Uitwisselen over inbedding internaatswerking in de eigen regio.
- Verkennen van opportuniteiten om internaten te laten uitgroeien tot zelfstandige en professionele organisaties (optimalisatie).
- Verkennen van mogelijkheden en knelpunten met betrekking tot schaalvergroting in bepaalde contexten.

Info en inschrijven via deze link: <https://nascholing.be/2021-2022/index.aspx?modID=4050532>

Werelddag voor de vluchteling en migrant

Het is Amrullah die me op 21 september aan de schoolpoort van Hasp-O Centrum (het vroegere Technicum in Sint-Truiden) opwacht om me mee te nemen naar de OKAN- klassen (Onthaalklas voor Anderstalige Leerlingen). In april van dit jaar is hij gevlucht uit Afghanistan en belandde in ons land. Zijn familie bleef in het land van herkomst. Amrullah, 15 jaar, verblijft nu in het Fedasil-centrum en op enkele maanden tijd kon hij in de onthaalklassen al flink wat Nederlands leren. Trots toont hij de klassen. Er zijn in totaal 90 leerlingen, waarvan sommigen nog maar enkele dagen in ons land zijn. Elk kind draagt een verhaal en vaak een hele rugzak. Toch zijn de meesten opgewekt en leergierig. Immers, velen hebben maanden geen lessen meer gehad. Elk jaar vindt in de katholieke kerk eind september de werelddag voor de vluchteling en de migrant plaats. Investeren in OKAN-klassen is een concrete invulling van de pijler 'gastvrijheid' die eigen is aan het project van de katholieke dialoogschool. Respect en waardering voor onze scholen die daadwerkelijk de zorg opnemen voor vluchtelingen en migranten.

Francis Loyens, Bisschoppelijk gedelegeerde

Betrokkenheid van de DDS met de besturen

Als Diocesane Dienst Schoolbesturen (DDS) bieden we samen met Katholiek Onderwijs Vlaanderen talrijke diensten en vormingsinitiatieven aan. Om te achterhalen of we hiermee al onze schoolbesturen bereiken, hebben we onderzocht welke besturen deelnemen aan de vormingen en met welke besturen de medewerkers van de DDS acties en/of processen hebben uitgevoerd. Hiertoe werden o.a. de aanwezigheidslijsten van de vormingen in de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 geraadpleegd.

Deze oppervlakkige screening leverde de volgende vaststellingen op. Bijna alle schoolbesturen participeerden aan één of meerdere initiatieven. Slechts twee schoolbesturen namen de afgelopen twee schooljaren niet deel aan een vormingsinitiatief of een activiteit met de medewerkers van DDS. Zowel bij de beleidsgerichte vormingen (jaarvergadering COBES, open COBES...) als bij de diverse andere vormingen bestaat het deelnemersveld uit leden van besturen met veel of weinig scholen. Besturen met veel scholen nemen meer deel aan vormingsinitiatieven of activiteiten met de medewerkers van DDS dan de besturen met één of enkele scholen. De reden hiertoe is niet verder onderzocht.

Het is geruststellend om vast te stellen dat onze dienst contact heeft met bijna alle besturen. Wij hebben de intentie om hiervoor de vingers aan de pols te houden door deze screening jaarlijks uit te voeren. Tevens zullen de activiteiten met de medewerkers continu worden geregistreerd opdat ook deze contactvorm in beeld wordt gebracht. Op deze wijze trachten wij de kracht van onze verbinding sterk te houden.

Johan Briers, Jurgen Baens en Pierre Colla, medewerkers van de Dienst Schoolbesturen.

SAVE THE DATE: OPEN COBES-vergadering

DONDERDAG 16 DECEMBER 2021 om 19.00 uur

Pastoraal Centrum - Tulpinstraat 75 - 3500 Hasselt

Het Comité Besturen (COBES) nodigt u nu al graag uit op de jaarlijkse OPEN COBES. Deze vergadering is bedoeld als een regionaal netwerkmoment voor alle geïnteresseerde bestuurders van het katholiek onderwijs uit de regio Limburg en heeft aandacht voor actualiteit, prioriteiten en aandachtspunten.

Noteer daarom alvast deze datum in uw agenda.

Meer info over het programma en de inschrijving wordt u tijdig bezorgd.

Professionalisering voor schoolbesturen - schooljaar 2021-2022

Het aanbod vanuit Katholiek Onderwijs Vlaanderen is gespreid over het werkjaar en wisselt Vlaanderenbrede initiatieven af met regionale initiatieven, basisinformatie met prioriteiten en heeft aandacht voor de actualiteit.

Daarnaast organiseren we heel wat specifieke vormingen, gekoppeld aan de thema's die we ondersteunen.

Voor het werkjaar 2021-2022 hebben we dag- en avondopleidingen in petto. Een vorming ter plaatse en/of op maat behoort ook steeds tot de mogelijkheden!

Elke bestuurder kan inschrijven en ook aansluiten in een andere regio.

Het vernieuwde aanbod voor 2021-2022 met alle info en mogelijkheid tot inschrijving is online terug te vinden via <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/professionalisering-voor-besturen>.

DIRECTIEDAGEN BAO, BUO, SO EN VOLWASSENENONDERWIJS

- * Buitengewoon Onderwijs: woensdag 2 - vrijdag 4 februari 2022, Vayamundo, Oostende
- * Secundair onderwijs: donderdag 17 en vrijdag 18 februari 2022, Alden Biesen Bilzen
- * Basisonderwijs: woensdag 16 - vrijdag 18 maart 2022, Vayamundo, Oostende
- * Volwassenenonderwijs: donderdag 18 en vrijdag 19 november 2021, hotel Aesaert Blankenberge